

Bir Üniversite Müzesinde Aktif Sanat Eğitimi: Barber Enstitüsü Örneği

Active Art Education in a University Museum: The Example of the Barber Institute

Şehnaz Yalçın Wells ¹

Özet Bu çalışmada İngiltere’de Birmingham Üniversitesi’nde bulunan Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü Galerisi, sanat eğitimi potansiyel ve işlevi bakımından incelenmektedir. Bu temel amaca paralel olarak araştırmada müzenin tarihsel gelişimi, müze olarak sahip olduğu koleksiyonun sanatsal değeri ve müze/sanat eğitimi bağlamında yapılan faaliyetler ortaya konmaktadır. Araştırma bir kurum ve süreci herhangi bir müdahalede bulunmadan mevcut haliyle ortaya koymayı amaçladığından durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında ise gözlem, görüşme ve doküman incelemesi teknikleri işe koşulmuştur. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: (i) Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü’nün kuruluş ve gelişim süreci, sanat ve sanat eğitiminin gelişiminde kişi, aile ve özel sektörün maddî ve manevî desteklerinin ne kadar olumlu rol oynayabileceğini göstermektedir. Bu konuda İngiltere’den başka ülkelerde ve bu arada Türkiye’de de benzer gelişmeler gözlemlenmektedir. (ii) Adı geçen Enstitü, yerinde ve aktif müze eğitimi yönünden de önemli bir örnek oluşturmaktadır. Son yıllarda müze eğitimi alanında yapılan çalışmalarda belirgin bir artışın görüldüğü Türkiye’de Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü tecrübesinin incelenmesinin müze kültürü ve sanat eğitiminin gelişiminde olumlu rol oynayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Barber sanat enstitüsü, Müze eğitimi, Sanat eğitimi

Extended Abstract

Museums provide individuals with access to a variety of artworks at a quality and quantity that is not possible any other way.

Museum education is of great importance to get effective benefit from museums. Nowadays museum education starts at an early age, and is simultaneously given in appropriate subjects of different lessons.

Turkey has made important progresses in museum education and museum studies in recent years, but clearly there is much more to do when compared to more developed countries. These steps can be summarised (a) increasing research into museum education and museology, (b) staff training, (c) creation of social awareness, (d) development and application of new projects. Managing all these is not possible with the state’s efforts. Private entrepreneurs and civil society should take the initiative and contribute towards museum education and museology.

The aim of this research is to determine the potential and function of art education, and to introduce the museum/art activities made in this context in the Barber Museum of Fine Arts Institute at Birmingham University, England. In line with these aims the answers to these questions are being sought:

1. How was Barber Institute Museum been established and developed?

¹ Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, sehnazwells@marmara.edu.tr

- a) What is the history of the museum's foundation?
- b) In the context of the development of museology and art, how can the establishment of the museum by a person/family be evaluated?
2. What are the institutional features of the Barber Institute Museum?
 - a) What are the administrative features of the museum?
 - b) What are the spatial features and importance of the museum?
 - c) What is the artistic significance of its collections?
3. How is museum/art education applied at the Barber Institute Museum?
4. How can the example of the Barber Institute be assessed in terms of museology and museum/art education?

Method: This is a qualitative research study, and the case study method is used accordingly. This method foresees the portrayal of the investigated situation without any intervention (Şimşek and Yıldırım, 2006). In parallel with this research, observations, interviews, document analysis and visual recording techniques made by the researcher during visits to the museum in 1995 and 2012 were used. In addition, the museum's web page has been examined at various dates to monitor the development of institution. The current situation is set forth in the clarification of the data obtained.

Findings: As well as being an important place in terms of its architecture, the Barber Museum houses examples of the most spectacular art collections of 20th century. The fact that it was established by a wealthy person and transferred to the University of Birmingham is what makes it unique.

The museum contains artworks of artists such as Bellini, Veronese, Rubens, Poussin, Murillo, Gainsborough, Manet, Degas and Magritte, Pissarro, Renoir, Toulouse Lautrec, Gauguin and Van Gogh. In this important collection there are drawings, prints, oil paintings, sculptures, decorative arts and coins. It has a sculpture collection including Roubiliac's Alexander Pope's bust and bronze sculptures by Rodin and Degas's. There are also significant collections of books and object arts (BUBIFA, 1995; interview, 1995, 2012; BIFA, 2013a). The main objectives of the Training Program in Barber Institute are:

- Increasing curiosity about art and art history,
- Development of critical faculties by creating a discussion environment around original works focusing on the criticism techniques and criteria,
- Gaining greater confidence in trust and perception
- Inspiring and creating interest,
- Increasing appetite for learning (BUBIFA, 1995; interview, 1995, 2012).

Study groups start at age 5 through to adult. The Barber Institute's own educators help with the education. Every possible kind of tools materials and equipment is available for the trainers. Participants can touch and look objects. Students can create their own works depending on the subject, such as creative works like paintings or ceramics, sculpturing, drawing, writing, and modelling. The Institute's teachers are given prior notification about the kind of work the students will do. The Institute also offers training for teachers and learners of all ages. They even have the dramatization of famous painting open to the public, which is another example of the wealth of training (BUBIFA, 1995; interview 1995, 2012).

Conclusion: In the 20th century, student-centred education, learning by doing and active learning approaches have come to the forefront in education. The art education in Barber Institute of Fine Arts examined in this research is one of the best examples of art education in museum applications. It offers students the chance to see, touch and learn about original works and most importantly helps them to improve artistic cognitive and psychomotor abilities.

Barber provides training to teachers in order to increase the effectiveness of the implemented program. In addition, having the training in a university environment and being in a building which is a work of art with a worldwide reputation provides an impressive experience to students.

One of the important features of the Barber Institute is that it was established by one of the richest families in England, and its educational activities are sustained by the support of a foundation established by that same family.

According to research, the training conducted in museums in Turkey is extremely ineffective compared with Barber (Aktekin, 2008). The reason is that the philosophical foundations of museum education have not been laid, and long-term policies have not been determined (Onur, "Foreword", 1999). Although museum education in Turkey has a history of over a hundred years, not enough has been done (Önder et al, 2009). However, museums are appropriate places to educate in affective, psychomotor and cognitive aspects (Buyurgan and Mercin, 2005; Seidel and Hudson, 1999; Günay, 2012) and, especially in art education, museums/galleries should be used more widely and effectively. It is essential to identify the aim of museum education correctly and establish the components (human and non-human) through accurate evaluation and coordination between administrators, experts and educators. It is important for museums to be autonomous and to be able to use their own income in order to carry out the services for education sufficiently.

Keywords: The Barber Institute of Fine Arts, Museum education, Art education

Giriş

Son yıllarda eğitime ilişkin paradigmalarda köklü bir değişim yaşanmaktadır. Artık bilginin aktarıldığı, tutum ve değerlerin telkin edildiği eğitim uygulamalarının yerini, öğrenenin aktif olduğu öğrenme süreçleri almaya başlamıştır. Kuşkusuz bu dönüşümü doğru anlayabilmek için, her şeyden önce onun felsefi ve kuramsal temellerine bakmak gerekir.

Günümüzde çağdaş eğitim uygulamaları, ilerlemecilik ve yeniden kurmacılık eğitim felsefelerine dayanan sosyal yapılandırıcılık kuramı temele alınarak tasarlanmaktadır. Aktif sanat eğitimi ve müzeler bağlamında bu kuramın şu önermesi son derece önemlidir: birey yeni bir bilgi oluşturur ve/veya bir şeyi anlamlandırırken, konuyla ilgili geçmiş yaşantı ve deneyimlerinin şekillendirdiği zihin şemasını kullanır. Daha açık bir ifadeyle bireyin herhangi bir sanat eserini bilgiye dayalı ve doğru teknikler kullanarak anlamlandırabilmesi için belli bir bilgi birikimine ve teknik donanıma sahip olması gerekir.

Bunların kazanılmasında müzelerin önemi son derece büyüktür. Çünkü müzeler bireylere başka herhangi bir şekilde olanaklı olmayacak kadar farklı nicelik ve nitelikte sanat eserine erişmelerini sağlar. Erişilen eserler sanat kültür ve bilincimizin gelişimi kadar, tarih, edebiyat, antropoloji, teoloji, mimarlık, sosyoloji ve ekonomi gibi inşa yaşamının farklı boyutlarını ele alan disiplinlere ilişkin konularda analiz ve sentez yeteneğimizin artmasına olanak verir. Örneğin Londra'daki National Gallery'deki dönemsel eserlerin sergilendiği kısımlar [*sections*] kronolojik sıra ile gezildiğinde söz konusu dönemlerin düşünce ve inanç dünyaları hakkında çıkarımlarda bulunmak mümkündür. O kadar ki Batı Ortaçağı ile Rönesans'a ait tablolar karşılaştırıldığında birincisinde etkin olan tanrı/din merkezli [*teosantrik*] dünya algısının yerini ikincisinde insan merkezli [*hümanistik*] dünya algısının aldığı açıkça görülür. Bu noktada sanatçıların firçasından çıkan tablolar, söz konusu dönemin düşünce ve inanç dünyasıyla ilgili çıkarımlarda bulunmada kullanılan birer tarihsel kanıt dönüşür. Kısaca müzeler her yaş grubundan insanın farklı alan ve türlerde öğrenmelerine olanak veren mekânlardır.

Müzelerden etkili bir biçimde faydalanılabilmesi için, müze eğitimi son derece önemlidir. Günümüzde müze eğitimi çok erken yaşlarda başlatılmakta ve ders ayırımı yapmaksızın farklı derslerin uygun konularında, çoğu zaman eş zamanlı olarak verilmektedir. Dahası son yıllarda müze eğitiminin yeri ve zamanı konusunda da önemli gelişmeler vardır. Bunların başında, a) 19. yüzyılda yetişkinler için tasarlanan ve görmek için bazen bir yaşam boyu hayal edilen ülkeler ve/veya yaşam boyu seyahat gerektiren farklı yaş gruplarına uygun sanal müzelerin geliştirilmesi, b) Farklı türlerdeki müzelerde erken çocukluk dönemi müze eğitimi birimlerinin oluşturulması, c) Müzelerin etkileşimli [*interactive*] hale getirilmesi, gelmektedir. Sözü edilen gelişmeler ülkelere farklı şekillerde yansımaktadır. Bu konuda ülkelerin genel gelişmişlik düzeyleri, genel eğitim ve kültür seviyeleri ile müze eğitimine ilişkin bilinç ve politikaları en belirleyici etkenlerdir.

Müze eğitimi sanat eğitimi içinde önemli bir alandır. Çağdaş müze, eğitsel, araştırmacı, yaratıcı ve yönlendirici etkinlikleri olan geçmişini yansıtan ve geleceğini biçimlendirecek öğeleri araştıran, toplayan, sergileyen, belgeleyen, yaşatan ve yönlendiren yaygın bir eğitim kurumudur (Atagök, 1997). İdeal bir müze eğitimcisi ise, başarılı bir öğretim deneyimine, müze koleksiyonlarının tamamını bilecek kadar bilgiye, müzecilik alanında bir öğrenim derecesine ve müze tecrübesine sahip olmalı, görsel-işitsel medya ve sergiler de dahil olmak üzere bütün medyada becerileriyle akıcı iletişimde bulunabilmeli, nesnelere çalışma konusunda özel bir yeteneğe sahip olmalı, mesai saatleri dışında da

çalışmaya hazırlıklı olmalı ve farklı uzmanlarla birlikte çalışabilmelidir (Hooper Greenhill, 1999) şeklinde tanımlaması yapılırken bu özelliklerin zamanlarda kazanılabileceği vurgulanmıştır.

Müzeler topluma veya öğrenciye kazandırılması gereken pek çok tutum, nitelik ve beceriyi verebilir. Öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri, aktif bir eğitim alabilmeleri için müze eğitimi önemlidir.

Müzeler, kültür ve bilim tarihine ait eserleri toplayıp, koruma, sergileme işlevini yerine getirmekte, yayınları, hazırladıkları eğitim programları, sanatsal ve kültürel etkinlikleri ile toplumun eğitimine katkıda bulunmaktadır. Okulun devamı olarak, sanat eğitimi içinde müzede yapılan etkinlikler tarih bilincinin, estetik beğenin oluşmasını, düşünmeyi, öğrenmeyi sağlamaktadır (Kuroğlu Maccario, 2002). Müzelerde aktif eğitimi sağlamak için çeşitli yöntem ve projeler gereklidir.

Müze ziyaretinde yöntem ve tekniklere örnek olarak; düz anlatım (ön bilgilendirme gibi), drama, gözlem ve gözlemsel çizim, problem çözme, sözlü etkinlik ve tartışmalar, çalışma yaprağı etkinlikleri, soru sorma, dokunarak etkileşim, empati, grup çalışmaları, öyküleme (Demircioğlu, 2005) gibi çalışmalar uygulanabilmektedir. Ama bu etkin bir şekilde uygulanabilmekte midir?

Çağdaş eğitimin amacı, sorgulayan, düşünen, yaratıcı bireyler yetiştirmektir. Öğrenme, düşünme, sorgulama, gözlem ve uygulama süreçlerinin birlikte gerçekleştiği eğitim ortamında, birey aktif olarak yer almaktadır. Müzede geçmiş uygarlıklarda yaratılan eserlerle ve yaşam biçimleri ile ilişki kurma, yorumlama, oyun ya da canlandırma ile o anı yaşama, sınıfa göre aktif bir eğitim ortamı oluşturmaktadır (Kuroğlu Maccario, 2002). Peki bu aktif eğitim gerçekten verilebilmekte midir?

Müze ziyaretlerinde öğretmenlerin konu gereksinimlerini karşılamak müze eğitimi servisinin temel politikalarındandır (Seidel ve Hudson, 1999). Acaba öğretmenler müze eğitimi hakkında donanımlı mıdır?

Bir ilkokul öğretmeni, ilkokul müfredatının çeşitli konu alanlarını ve çocuk gelişiminin, yaptığı bir müze ziyareti aracılığıyla ilerleyen alanlarını; Toplumsal-diğer çocuklarla ve yetişkinlerle etkileşim, duygusal-haz, korku, ikna, gülme, doyum, zihinsel-tahmin etme, değerlendirme, dil, bedensel-elışleri, hareket becerileri, evirip çevirme becerileri, oyunlar, çaba, eşgüdümleme, duysal-görülecek, dokunulacak, duyulacak, koklanacak, tadılacak şeyler (Hooper Greenhill, 1999) diye belirleyerek analiz etmiştir.

Türkiye de son yıllarda müzecilik ve müze eğitimi konularında önemli gelişmeler kaydetmiş ülkelerden biridir. Fakat aşağıda verildiği gibi gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında yapması gereken çok şey olduğu görülmektedir. Bunlar; (a) müzecilik ve müze eğitimi alanında tarihsel birikimi ve çağdaş yönelimleri yansıtan araştırmaları arttırmak, (b) personel yetiştirmek, (c) toplumsal bilinç oluşturmak, (d) yeni projeler geliştirmek ve uygulamak olarak özetlenebilir. Bütün bunların başarılması devletin çabası ile gerçekleşmemektedir. Modern çağda sanat ve kültürün her alanında olduğu gibi, müzecilik ve müze eğitimi konularında özel girişimciler ve sivil toplumun daha çok inisiyatif alması ve katkıda bulunması gerekmektedir.

Son yıllarda hem sanat eğitimi hem de diğer alanların öğretiminde müze kullanımı üzerinde yapılan araştırmaların sayısında önemli bir artış gözlenmiştir (Akengin, 2014; Aktekin, 2008; Buyurgan ve Mercin, 2005; Demircioğlu, 2005; Erbay, 2009; Gögebakan, 2012; Günay, 2012; Önder ve diğ. 2009; Pekközlü Karakuş, 2012). Nicel yöntem kullanılarak yapılan araştırmaların kapsamı genişlemiş, niteliği de artmıştır. Fakat dünyanın farklı ülkelerindeki uygulamaları keşfetmeye kapı aralayacak araştırmalar hala çok yetersizdir. İngiltere'nin Birmingham Üniversitesi bünyesindeki Barber Enstitüsü Müzesi'ni ve müze/sanat eğitimi etkinliklerini irdeleyen elinizdeki araştırma literatürdeki bu boşluğu doldurmak üzere gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmanın amacı İngiltere'de Birmingham Üniversitesinde bulunan Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzesi sanat eğitimi potansiyelini ve işlevini belirlemek ve bu çerçevede müze ve sanat eğitimi bağlamında yapılan faaliyetleri ortaya koymaktır. Bu amaca paralel olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

- 1) Barber Enstitüsü Müzesi'nin kuruluş ve gelişimi nasıl olmuştur?
 - a) Müzenin kuruluş tarihçesi nedir? b) Müzenin bir kişi/aile tarafından kurulması, Batıda sanatın ve müzeciliğin gelişimi bağlamında nasıl değerlendirilebilir?
- 2) Barber Enstitüsü Müzesi'nin kurumsal özellikleri nelerdir?
 - a) Müzenin yönetsel özellikleri nelerdir? b) Müzenin mekânsal önemi ve özellikleri nelerdir? c) Müze koleksiyonlarının sanatsal önemi nedir?
- 3) Barber Enstitüsü Müzesi'nde müze/sanat eğitimi nasıl yapılmaktadır?
- 4) Barber Enstitüsü Müzesi örneği müzecilik ve müze/sanat eğitimi bakımından nasıl değerlendirilebilir?

Yöntem

Nitel araştırma yönteminde gerçekleştirilen bu çalışma durum çalışması olarak desenlenmiştir. Bir ya da daha fazla olayın ortamın veya sistemlerin derinlemesine incelendiği (Büyüköztürk ve diğ., 2008) durum çalışmalarında bir birey, bir kurum, bir grup ya da bir ortam çalışılacak durum olarak ele alınmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzesinin sanat eğitimi potansiyeline ve niteliğine yönelik derinlemesine analizler yapmak istenmesinden dolayı durum çalışması tercih edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmacının mümkün olduğu ölçüde birden fazla veri kaynağı ve türünü kullanması durum çalışmalarında göz önünde bulundurulması gereken en önemli ilkelerden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu yeterliliği sağlayabilmek için bu çalışmanın verileri gözlem, görüşme ve doküman analizi yapılarak elde edilmiştir. Bu kapsamda yapılan işlem ve analizler aşağıda ayrı ayrı detaylandırılmıştır.

Gözlem: Herhangi bir ortamda ya da kurumda oluşan davranışı ayrıntılı olarak tanımlamak amacıyla kullanılan bir yöntem (Yıldırım ve Şimşek, 2006) olan gözlem araştırmalarda farklı amaçlar için yapılandırılarak veya yapılandırılmadan gerçekleştirilmektedir (Büyüköztürk ve diğ., 2008). Bu çalışmada hem yapılandırılmış hem de yapılandırılmamış gözlem yapılmıştır. Bu kapsamda 1995 yılında yapılan ilk gözlem yapılandırılmadan gerçekleştirilmiştir. Bir anlamda kurumu tanıma faaliyeti olarak da değerlendirilebilecek ve bir iş günü süren bu gözlem sürecinde Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü Galerisi potansiyel ve müze eğitimi faaliyeti odağa alınarak incelenmiştir. Bu süreçte görsel kayıtlar alınmış ve araştırmacı notları tutulmuştur. 2012 yılında gerçekleştirilen yapılandırılmış gözlem ise dört iş günü sürmüştür. Bu gözlemde, 1995 yılında gerçekleştirilen ilk gözlem notlarından da faydalanarak hazırlanan form kullanılmıştır. Bu form yardımıyla daha sistematik bir gözlem gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin enstitüye gelişlerinden enstitüden ayrılışlarına kadar geçen tüm süreç detaylı bir biçimde gözlemlenmiştir. İlgili durumlarda araştırmacı notu tutulmuş ve alınan bazı notlar müze görevlilerinden alınan bilgiler ışığında derinleştirilmiştir.

Görüşme: Nitel araştırmalarda en çok tercih edilen veri toplama yöntemlerinden biri olan görüşmede, katılımcıya önceden hazırlanmış sorular belli bir sistematığe göre yöneltilir (Demir, 2009). Bu kapsamda çalışmada Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde gerçekleştirilen eğitim öğretim süreci ile ilgili kurum görevlileri ile görüşme yapılmıştır.

Görevlilere kurumda gerçekleştirilen eğitim programının amaçları, öğretmenin müze eğitimindeki rolü, eğitim programı ve uygulamalarına yönelik sorular yöneltilmiştir.

Doküman Analizi: Bu çalışmada doküman analizi kapsamında her iki ziyaret sırasında gerek galeri gerekse eğitim faaliyetleri ile ilgili çekilen fotoğraflar ve enstitüye ait tanıtım broşürleri, notları gibi basılı materyaller analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra Barber Enstitüsü'nün resmi web sitesinde yer alan, enstitü ve faaliyetlerinin tanıtımına yönelik bilgiler araştırma amaçlarına uygun olarak incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Gözlem, görüşme ve doküman analizi ile elde edilen araştırma verileri, elde edilen bulguları düzenli ve yorumlanmış olarak sunmayı hedefleyen betimsel analize tabi tutularak işlenmiştir. Bu çerçevede elde edilen bulgular araştırma amaçlarına uygun olarak temalandırılarak bulgular kısmında verilmiştir.

Bulgular

Bu bölüm, tarihsel gelişim bir ailenin sanat ve eğitim girişimi, mekân, koleksiyon, sanat enstitüsü müzesi'nde müze/sanat eğitimi, eğitim programının amaçları, eğitim programı ve uygulamaları, öğretmenlerin rolü başlıkları altında ele alınmıştır.

Tarihsel Gelişim: Bir Ailenin Sanat ve Eğitim Girişimi

Barber Müzesi, İngiltere'nin Birmingham şehrinde olan Birmingham Üniversitesi'ne bağlı Barber Enstitü içinde bulunmaktadır. Müze 20. yüzyılda toplanmış en muhteşem sanat koleksiyon örneklerine sahip mekânlardan biridir. Ülkenin en önemli kültürel ve turistik merkezlerinden birinde bulunması, müzeyi daha da önemli kılmaktadır.

Müzeyi farklı kılan özelliklerinden biri, zengin bir kişi tarafından kurulup Birmingham Üniversitesi'ne devredilmesidir. Gerçekte bu Batıda istisnai bir durum değildir; aksine Rönesans öncesi yıllara kadar inen köklü bir geleneğin ürünüdür. Çünkü burjuvazinin doğuşu, bir yandan sanatı kilise ve hanedanların tekelinden çıkarırken, diğer yandan da zengin koleksiyonların kitlelerin istifadesine sunulmasını sağlamıştır. Böylece modern dönemde sanat devletin yanısıra burjuvazi tarafından da himaye edilmeye başlanmıştır. Sanayi Devriminden sonra Batıda sermaye birikiminin hızlanması sanat eserlerine olan talebi, koleksiyoner kişi/ailelerin sayısını arttırmıştır. Barber Enstitüsü/Müzesi'ni kişi veya ailenin kurması ve bu kişinin de sanayi devriminin beşiği olan Birmingham kentinin en zengin ailelerinden birine mensup olması tesadüfi değildir.

Barber Enstitüsü'nün Kurucusu Dame Matha Constance Hattie Barber (Lady Barber), Mayıs 1869'da Earl's Crome, Worcestershire'da doğdu. Lady Barber'in babası Simon Onions zengin bir iş adamıydı ve Lady Barber tek çocuktur. Zengin aileden gelen Barber İngiltere'nin en ünlü özel kız lisesi olan Cheltenham Ladies kolejinden mezun oldu. Amatör olarak sulu boya yaptı ve başarılı bir piyanisti. 1893'te Birmingham'da müteahhit olan William Henry Barber ile evlendi. Sir William Henry Barber (1860-1927) Birmingham Üniversitesi'nin kurucularından biriydi. Lady Barber kocasının ölümünden birkaç yıl sonra Aralık 1932'de Barber Enstitüsü'nü kurdu; 4 ay sonrasında öldü. Çocuğu yoktu ve bütün malını Barber Enstitüsü'ne bıraktı (BUBIFA, 1995).

Lady Barber Enstitüyü kocası Sir Hanry Barber anısına kurdu. Amacı sanat ve müziği teşvik etmektir. Bıraktığı parayla bina alındı. Vasiyetine göre binada resimler bulunacak ve konserler olacaktır. Enstitü'nün resmi açılışı 1939'da Susan Mary tarafından yapıldı (BUBIFA, 1995). Sergi yerleri geniş ve estetik açıdan mükemmel olan Müze/Enstitü, o tarihten beri uluslararası önem taşıyan eserlere ev sahipliği yapmaktadır.

Galerinin en önemli özelliği, resimlerin tüm batı sanatının gelişimini gösteriyor olmasıdır. 13. yüzyıldan 20. yüzyıla kadarki dönemlerin resimlerini kapsamaktadır. Müzede bulunan eserlerin sanatçıları arasında Bellini, Veronese, Rubens, Poussin, Murillo, Gainsborough, Manet, Degas ve Magritte bulunmaktadır. Bu önemli koleksiyon içinde çizimler, baskılar, yağlı boyalar, heykeller, dekoratif sanatlar ve madeni paralar vardır (BUBIFA, 1995; Görüşme, 1995, 2012; BIFA, 2013a).

Bu haliyle Barber Müzesi, Lady Barber'in ilk amacını gerçekleştirdiğini göstermektedir. Çünkü Lady Barber, burada National Gallery veya Wallace koleksiyonundaki kadar kaliteli ve önemli resimlerin olmasını hedeflemişti (BIFA, 2013b). Müze 2012'de prestijli bir ödül olan National Museums + Heritage ödülü almıştır (BIFA, 2013c).

Mekân

Bugün gördüğümüz bina 1935-1939 arasında İngiltere'nin iki dünya savaşı arası çağın en önemli mimarlarından biri olan Robert Atkinson (1883-1952) tarafından yapıldı. Bu bina onun en başarılı eserleri arasında değerlendirilmişti. *The Times*'da, Sir John Summerson (İngiltere'nin en ünlü mimarlık tarihçelerinden biri) bu binayı 1930'ların İngiliz mimarlığının ruhunu en iyi gösteren yapısı olarak göstermişti (BUBIFA, 1995; Görüşme, 1995, 2012).

Atkinson'un çizimleri Enstitü'nün ilk yöneticisi Prof. Thomas Bodkin'den etkiler taşır (BUBIFA, 1995). Binanın ortasında müzik salonu vardır. Birinci katta sanat galerileri bulunmaktadır. 1965-1966'da müzik kütüphanesi de eklenmiştir.

Barber Enstitü Temmuz 1939'da açıldı. Enstitüye 1946'da RIBA (*Royal Institute of British Architects*) tarafından bronz madalya verildi. 1981'de Çevre Bakanlığı tarafından koruma listesine alındı (BUBIFA, 1995).

Koleksiyon

Lady Barber ölmeden önce bu galerinin koleksiyonun çok güzel ve mükemmel sanat eserlerinden oluşmasını ve 20. yüzyılın öncesini kapsamasını istemişti. Mobilya, işleme, elişleri ve ortaçağdan kaligrafi ve diğer kitaplarda olabilir diye eklemişti.

Simone Martini'nin sadece İngiltere'de olan 6 tane resmi Barber'da bulunmaktadır. İki tane Bellini resmi vardır. Bellini'nin en erken imzasını taşıyan resmi St. Jerome in the Wilderness'de burada bulunmaktadır (BUBIFA, 1995).

Barber'da olan bir diğer resim erken Hollanda resimleri örneklerinden olan Gassaert'ın Hercules ve Deianira (1517)'dir ki bu resmin önemi kuzey Avrupa'daki mitolojik resimlerden biri olmasındadır. Sonrasındaki İtalyan ressamlardan Veronese, Jacopa Bassano, Canaletto'nin birkaç tane önemli resimleri de bulunmaktadır. 17. yüzyıl Sebastiano Mazzoni'nin Three Fates adlı resmi vardır (BUBIFA, 1995).

Barok dönemden de Barber Enstitü çok zengin geniş resimleri içermektedir. Bu koleksiyon içinde Poussin, Claude ve Murillo'nun eserleri de bulunmaktadır ki Murillo'nun Marriage Feast at Cana adlı ünlü eseri de buradadır. Rubens'e ait peyzaj bulunmaktadır. Rubens, Constable'dan önce olmasına rağmen Constable'ı tahmin edebilmiştir. Yani Rubens'in manzarasını Constable zannedebilirsiniz. Van Dyck'ın, Frans Hals, Ruisdael ve Cuyp'un resimlerini de görebilirsiniz (BUBIFA, 1995).

İngiliz koleksiyonlarından Reynolds'tan portreler ve Gainsborough'ın peyzajı olan Harvest Wagon (1767) da bulunmaktadır. Diğer önemli İngiliz peyzaj ustalarından Wilson ve Turner'ı da görmek mümkündür. Turner'ın ilk yıllarından olan The Sun Risingthrough Vapour burada sergilenmiştir. Boticelli, Magritte'nin ünlü eserleri de görülmektedir (BUBIFA, 1995; BIFA, 2013a).

19. yüzyıl Ingres'in önemli yağlı boya resimlerini ve Delacroix, Whistler'in Symphony in White No III (Whistler'in ilk müzikal isimli resmi) ve muhteşem Fransız Empresyonist resimleri içermektedir. Fransız Empresyonist grup içinde Monet'nin The Church at

Varengville'si, Degas'nın Jokeys Before the Race (1879) ve Manet, Pissarro, Renoir, Toulouse Lautrec, Gauguin ve Van Gogh bulunmaktadır (BUBIFA, 1995; BIFA, 2013a). Fonun ilk kurulduğundaki 20. yüzyıla kadarki resimlerin alımına izin veren maddenin değiştirilmesi ve sonraki dönemlerden eserlerin de alınmasına olanak tanınmasıyla koleksiyonun zenginliği artmıştır.

Bunun üzerinde Barber Enstitü önemli heykel koleksiyonuna sahiptir ve bu önemli koleksiyon için de Roubiliac'ın Alexander Pope'un büstü ve Rodin ve Degas'nın bronz heykelleri de yer almaktadır. Enstitüde baskı ve çizim koleksiyonlarından ise en önemlileri sergilenmektedir. Baskı ve çizimlerin hepsini aynı anda görmek mümkün değil fakat belli dönemlerde değişmektedir. Sergilenenler arasında Rembrandt tarafından yapılan 3 çizim ve Van Dyck tarafından yapılmış çok nadir sulu boya, manzara ve Dürer, Tintoretto, Tiepolo'nun çok önemli eserleri ve Degas'nın en önemli çizimlerinden olan Mille Malo'da vardır. En ilginç koleksiyonlarından biri de 243 portre ve Edmond Kapp tarafından yapılmış karikatür çizimleridir. Bu çizimler King George VI, Jacques Tati ve Aga Khan gibi ünlü insanlara aittir. Bu resimlerden sergilenmeyenleri randevu alarak görmek mümkündür (BUBIFA, 1995). Ayrıca çok önemli kitaplar vardır. Object Art ve çok kapsamlı madeni para koleksiyonu (toplam 10,0000 adet) bulunmaktadır (BIFA, 2013a). Peki böyle güzel bir müze ortamında eğitime dair neler yapılmaktadır?

Sanat Enstitüsü Müzesi'nde Müze/Sanat Eğitimi

Barber Enstitü Güzel Sanatları ziyaret etmek her seviyedeki öğrenci için çok verimlidir ve öğrenciler burada aldığı eğitimi canlı yaşayabilmektedir. Bilindiği gibi aktif eğitim en kalıcı öğrenme şeklidir. Barber Enstitü eğitim ziyaretleri için çok uygun bir mekandır. Çünkü koleksiyonun kalitesi mükemmel olduğu gibi sergi alanı da topludur ve atmosferi de sıcaktır. Ayrıca kaliteli bir sunuşu verebilecek ortama sahip olduğu kadar verimli bir eğitim programına da sahiptir. Ayrıca eğitimi geliştirmeye yönelik seminerler de düzenlenmektedir (BIFA, 2012).

Eğitim Programının Amaçları

Barber Enstitüsü Eğitim Programının temel amaçları şunlardır:

- *Merak arttırma*-Sanata ve sanat tarihine,
- *Eleştiri yeteneğinin geliştirilmesi*-Oriijinal tablolar üzerinde tartışma ortamları oluşturularak eleştiri teknik ve ölçütleri üzerinde durulmakta,
- *Güven kazandırma*-algılama yeteneğine daha fazla güvenme,
- *Sevdirme, heyecanlandırma,*

- *Öğrenme isteğini arttırma* (BUBIFA, 1995; Görüşme, 1995, 2012).

Bu amaçları gerçekleştirmek için aşağıdaki eğitim ve öğretim faaliyetleri yapılmaktadır.

Eğitim Programı ve Uygulamaları

İngiltere'de bilindiği gibi okul 5 yaşında başlar ki Barber'da da eğitim programı çalışmaları bu yaş grubu ile başlamaktadır. Eğitim gruplar halinde verilmektedir. 5 yaştan lise sona kadar maksimum grup sayısı çalışma programlarında 30 kişi ile sınırlanmaktadır. Gruplara verilen bütün eğitim malzemeleri (çalışma kağıtları, içerikler, soru cevap kağıtları ve bir çok materyaller...) Barber Enstitü tarafından sağlanmaktadır. Yapılan eğitim çalışmalarından bir örneği ele alırsak; aynı konuda olan 5-6 eser toplanmakta ve bu eserler üzerinde sunuş ve tartışmalar yapılmaktadır. Sanat okuryazarlığı üzerinde durulmaktadır. Bu eğitimin verilmesinde Barber Enstitü'nün kendi eğitimcileri yardımcı olmaktadır. Eğitimcilerin ihtiyacı olabilecek her türlü alet, materyal, slayt, projeksiyon gibi materyaller enstitü tarafından temin edilmektedir. Eğitimlerde bakmak, dokunmak serbesttir. Resimlerin seçilmesi, sunuş, tartışma ve bunlara bağlı özgün çalışmalar da gerçekleştirilmektedir. Uygulama gibi mesela; Edebiyat öğrencileri veya sanat tarihi öğrencileri resim üzerine birşeyler yazabilmekte, sanat öğrencileri resim veya seramik heykel, çizim, yazı, modelaj, baskı gibi yaratıcı çalışmalar yapabilmektedirler. Ayrıca Barber Enstitüsü eğitime çocukların düzeylerine uygun eser seçimi ve uygun çalışmaların planlanması gibi hususlarda danışmanlık da vermektedir. Bu danışmanlıkta konular örneklerle de sunulmaktadır. Bu örneklemeler bazı konu başlıkları altında sıralanabilmektedir (BUBIFA, 1995; Görüşme 1995, 2012). Bunlar;

- Portreler
- Manzara resimlerine bakış ve incelenmesi
- Pentürde öyküler (resmin konusu, tarihi, edebi bağlantıları, dönemi...)
- Barber'da heykel
- Ortaçağ ressamaları (çalışmaları, atölyeler...)
- Emprestyonistler

Okullar bu tür atölye çalışmaları için randevu alıp eğitimlerini verebilmektedirler. İlköğretimler (5-11 yaş arası) en az 6 ay önceden randevu almalıdır diye tavsiye edilmektedir. Sonraki dönem öğrencileri için ise 6 hafta öncesi yeterlidir diye tavsiye edilip, ön çalışmaları başlatılmaktadır ki bu eğitimin içinde öğrencileri getiren

öğretmenleri de kapsayan ön çalışmalar bulunmaktadır (BUBIFA, 1995; Görüşme 1995, 2012).

Öğretmenlerin Rolü

Öğrencileri getirecek öğretmenler, Barber Enstitüsü'ne gelmeden önce öğrencilerle yapılmak üzere belirlenen çalışmalar üzerine bilgilendirilmektedirler. Ön bilgi olması için öğretmenlere, programı içeren bilgiler, ziyaret sırasında ve sonrasında yapılacak çalışmalar gönderilmektedir. Yani öğrencilerin alacakları eğitim ile ilgili öğretmene ön hazırlık sunulmaktadır. Ayrıca öğretmenlere yönelik ücretsiz eğitim hizmeti de verilmektedir ki bunun için de öğretmenliğin nasıl geliştirilebileceği gibi eğitimler de bulunmaktadır. İsteyen öğretmenler bu eğitimi de alabilmektedir (BUBIFA, 1995; Görüşme 1995, 2012).

14 yaşından büyük öğrenciler için yine en fazla 30 kişilik gruplarla özel çalışmalar yapılmaktadır. Öğrenciler eskiz defterlerini getirmekte ve yapılan çalışma günlerinde bir konu üzerinde odaklanmaktadır. Slayt gösterileri ile başlanmakta, verilerden sonra tartışmalar olmakta ve arkasından bireysel çalışmalara geçilmektedir. Tabii ki odaklanılan konu seçimleri içinde de çeşitlilikler bulunmaktadır. Mesela bir gün manzara resmi üzerinde durulmakta, çeşitli konular gösterilmekte, çeşitli yapıtlar incelenmekte, bunlardan sürreale, modern sanata, farklı daha zor teknikli konulara geçilmektedir. Bu yaş grubu ile farklı galerilerin veya yerlerin çalışmaları da birleştirilebilmektedir. Bakış açıları geliştirilmekte mesela botanik bahçede inceleme yapılmakta, sonra çiçekler üzerinde çalışılmaktadır. Yani öğrenciler farklı yerlerden de yönlendirme alırlarken farklı bakış açıları ile araştırmacı ve kavrayıcı bir kişilikle öğrenmekte, yaşamakta ve yaratmaktadır. Burada her zaman Barber Enstitü'sünün de tek başına olmadığı farklı programlarla da işbirliğine girildiği görülmektedir.

Genelde 14 yaş üstü için ayrıca rehberle galeri turları da yapılmaktadır. Bu turlar içinde bir rehber öğretmen 30 kişilik grupları gezdirmekte ve anlatmakta fakat bu gezi sırasında yalnızca mevcut eserler hakkında bilgi verilebilmektedir. Tabii ki sergilenenler haricinde mevcut eserler de vardır ve bu eserler zaman zaman değişmekle birlikte bu değişimler özel günlere göre de sergilenmektedirler. Gündeme göre de eserler değişebilmekte ve ayrıca gelen okulun randevusu, özellikle çalışmak istedikleri konulara göre sergilenmeyen mevcut eserlere de ulaşmak mümkün olabilmektedir (BUBIFA, 1995; görüşme 1995, 2012).

Her yaş düzeyi için eğitim almak mümkündür. Ailece de katılabilinen ünlü tablolarla ait tiyatro çalışmalarının aktarımı ise eğitimde kalıcılığı ön plana çıkaran ilgi çeken bir başka eğitim zenginliğidir.

Tartışma ve Sonuç

20. yüzyılda öğrenci merkezli eğitim, yaparak yaşayarak öğrenme ve aktif öğrenme gibi yaklaşımlar eğitimin yükselen değerleri haline gelmiştir. Radikal bir paradigma değişiminin göstergesi olan bu yaklaşımların yansımalarından biri de *müzedeki sanat eğitimi* yaklaşımının benimsenmesi ve uygulama sahasına taşınmasıdır. Söz konusu eğitim, *müze eğitimi*ni içeren sanat eğitiminin doğası gereği kapsamlı bir öğrenme yaşantısı sunan bir süreçtir. Araştırmaya konu olan Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü'ndeki sanat eğitimi, müzede sanat eğitimi uygulamalarının en iyi örneklerinden biridir.

Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü'ndeki sanat eğitimi, öğrencilere orijinal eserleri görme, duyumsama ve onlar hakkında bilgi sahibi olmanın yanında müze/galerinin en önemli kısımlarından biri olan "eğitim bölümleri"nde nitelikli programlarla ilgi çekerek sanata ilişkin bilişsel ve devinışsel özelliklerini geliştirebileceği atölye çalışmaları yapma olanağı sunmaktadır. Barber, uygulanan programın etkinliğini artırabilmek için öğrencilerin öğretmenlerine de eğitim vermektedir. Ayrıca bu eğitim ortamının bir üniversite bünyesi içinde olması, dahası dünya çapında üne sahip bir sanat eseri olan binada bulunması, öğrencilere etkileyici bir deneyim sağlamaktadır. Bu açıdan müze eğitimi/müzedeki sanat eğitimi konusunda son derece önemli bir kurum olarak, dünyanın pek çok ülkesi gibi Türkiye için de örnek oluşturmaktadır.

Barber Güzel Sanatlar Enstitüsü ve Sanat Galerisi/Müzesi'nin önemli özelliklerinden biri de ülkenin en zengin ailelerinden biri tarafından kurulması; müze ve eğitim faaliyetlerini aynı aile tarafından kurulan bir vakfın desteğiyle sürdürmesidir. Bu konuda da olumlu bir örnek oluşturmaktadır. Son yıllarda Türkiye'de Sabancı, Koç ve Eczacıbaşı aileleri başta olmak üzere bazı varlıklı ailelerin müzeler üzerinde desteği bulunmaktadır ve olumlu çalışmalar yapılmaktadır. Ama Barber örneğinde ki eğitim anlayışı Türkiye genelinde hala oturmamıştır.

Türkiye'nin müze/müzedeki sanat eğitimi konusunda Barber örneğinden alacağı çok şey bulunmaktadır. Zira yapılan araştırmalara göre Türkiye'de müzelerde yapılan eğitim son derece etkisizdir (Aktekin, 2008). Onur'a göre bunun nedeni müze eğitiminin felsefi temellerinin atılmamış, ilkelerinin konulmamış, uzun vadeli politikalarının belirlenmemiş

olmasıdır (Onur, “Sunuş”, Hooper-Greenhill, 1999). Maalesef Türkiye’de müze eğitimi yüz yıldan uzun bir geçmişe sahip olmakla beraber çalışmalar yeterli değildir (Önder vd., 2009; Erbay, 2009). Oysa bireylerin duyuşsal, devinişsel ve bilişsel yönden eğitilebilmeleri için müzeler uygun mekânlardır (Buyurgan ve Mercin, 2005; Seidel ve Hudson, 1999; Günay, 2012) ve özellikle sanat eğitiminde müze/galerilerin daha yaygın ve etkin hale getirilmesi gerekir. Maalesef müzeler Türkiye eğitim sistemi içerisinde çok yaygın bir şekilde kullanılmamıştır. Pekgözlü Karakuş (2012), eğitim sürecinde müzelerden daha aktif ve verimli bir şekilde yararlanılabilmesi için; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri ve çeşitli kuruluşların işbirliği içinde çalışmalarının gerekliliğini belirtmiştir. Kuroğlu Maccario’da (2002), müzelerin çeşitleri, genel ve özel de eğitim işlevini gerçekleştirmeye yönelik politikaları ele almış, çağdaş müzelerin çocuk genç-yetişkinlerin eğitimine yönelik olarak uyguladıkları etkinlikleri araştırmıştır. Müze eğitimi ile ilgili olarak hedeflerin doğru saptanması önemlidir. Programların hazırlanması, destek olabilecek kurum ve kişilerle gerekli ilişkilerin kurulması ve bunların doğru değerlendirilmesi gibi pek çok bileşeni olan müze eğitimi, yönetici, uzman ve eğitimcilerin karşılıklı eşgüdümü sağlanarak gerçekleştirilebilir. Akengin (2014) ise son yıllarda Türkiye’deki müzelerde dünyada gelişen müzecilik çalışmalarına paralel olarak müze eğitimi öncesi ve sonrasındaki testlerde müze eğitimi kazanımları üzerinde anlamlı farklılık bulmuştur. Buna karşı Gögebakan (2012) ise müzelerin eğitim-öğretim içerisinde kullanılması öğrenmenin etkinliği bakımından çok fazla önem taşımaya rağmen, ülkemiz eğitim sistemi içerisinde çok yaygın bir şekilde kullanılmadığını ifade etmektedir. Kıvılcımlar olsa da istenilen düzeyde değildir. Son zamanlarda çok olumlu gelişmeler yaşanmasına rağmen ülkemizde eğitim ve öğretim kurumlarının müzeleri ve galerileri etkili bir biçimde kullandığını söylemek güçtür sonucuna ulaşmıştır.

Müze “tabiat ve toplum gelişimini gösteren, toplayan, saklayan, koruyan, onarımını, bilimsel araştırmalarını yapan, sergileyen ve tüm insanları eğiten bir kurum” olarak tanımlanırken, müzelerin eğitimdeki rolü de bu kadar önemli iken, çağdaş müzecilik anlayışı içindeki amaç, toplum tarihini koruma, sergileme ve eğitimidir ki eğitim okul dışında da devam ettiğine göre sadece uzmanların mesleklerini ilerletmek veya ilgili kişilerin ulaşmasını sağlamak değil ilgili bir toplum yaratmak, kökten gelen yeni nesil eğitimine önem vermektir olur.

Öneriler

- Müzecilik ve müze eğitimi alanında tarihsel birikimi ve çağdaş yönelimleri yansıtan araştırmalar arttırılabilir ve böylece toplumsal bilinç de oluşturulabilir.
- Fon, sponsor gibi eğitime ayrılan bütçe önemlidir ve eğitim bütçesine olanaklar sağlanabilmelidir.
- Üniversitelerde sanat eğitimi veren yerlerde galeri veya müzeler oluşturulabilir ve buralarda eğitim yapılandırılabilir. Özel sektör ve sanata yapılan yatırımların önemi vurgulanabilir ve teşvik edilebilir.
- Eğitim sürecinde müzelerden daha aktif ve verimli bir şekilde yararlanılabilmesi için, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, Yüksek Öğretim Kurumu ve çeşitli kuruluşların işbirliği içinde etkin çalışmalarına daha önem verilebilir.
- Müzelerde farklı yaş gruplarına göre eğitimler olmalıdır. Böylece yaş gruplarına göre oyunlaştırılmış bilgi aktarım ve keşiflerle birlikte etkin bir eğitimle bilginin kalıcılığı yapılandırılabilir.
- Müzenin koleksiyonları ile müze ziyaretçisinin gereksinimleri ve ilgileri arasında ziyaret öncesinde müzeyle iletişim kurulabilir. Önceden seçilebilen doğru iletişim, doğru plan ve program, doğru eğitimi de getirebilecektir ve bu ilgiyi de arttırabilir.
- Sanata herkes ulaşabilmelidir. Bu bağlamda düzenlenebilecek etkinlikler ilgi çekici olmalı ve her düzeyde hazırlanmalıdır. Yetişkinler için ayrı konferans ve tartışma grupları yapıp aile katılımları da sağlanabilir. Tur sonrası konuşma grupları olabilir.
- Merak arttıran, algılama ve eleştiri yeteneği geliştiren, farkındalık oluşturan ve buna bağlı güven geliştirici çalışmalar yaptırılabilir.
- Müze eğitimi ve ziyaretleri yaratıcılığı geliştirme yönünde olmalıdır. Öğrenci merkezli aktif etkinlikler yapılmalıdır böylece etkin öğrenme gerçekleşebilir.
- Teknolojik gelişmelerle eş zamanlı çalışmalar geliştirilebilir ve bu da teknolojiyi kullanan çocukların ilgisini daha çok çekebilir.
- Etkin bir müzede eser değişimleri ve sergiler olmalıdır. Böylece farklı eğitimlerle farklı bilgilendirmeler verilebileceğinden yaratıcılık ve düşünce gelişimi açısından farklı zamanlarda tekrar aynı müzeye gitme programları oluşturulabilir. Böylece bir müzeye her gidişde farklı şeyler görüp farklı şeyler öğrenilebilir.

- Müze gezisi sonrası pekiştirici bilgilerin kalıcılığını sağlayacak çalışmalar yaptırılabilir. Bu çalışmalar sonucu istenilen amaca ulaşıp ulaşılamadığı da ölçülebilir. Burada yapılabilecek kazanım çalışmaları sonraki çalışmaları şekillendirebilmek adına önemli bir etkinlik olabilmektedir.
- Üniversitelerle eş zamanlı projeler üretilebilir. Farklı ülkelerle ortak proje ve uygulamalar ve farklı araştırmalara gidilebilir.
- Kişiyeye veya gruba göre özel yöntemler seçilebilmesi için eğitimci iyi bir gözlem gücüne sahip olmalı ve kendini geliştirebilmelidir. Burada alanında yetkin personel yetiştirme'nin önemi üzerinde durulmalıdır.
- Öğretmenlere eğitim verilebilir. Seminerler düzenlenebilir.

Kaynakça

- Akengin, Ç. (2014). İlköğretim 6. sınıf görsel sanatlar dersinde müze kaynaklı işbirliğine dayalı öğretim yönteminin öğrenci kazanımlarına etkisi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 178-188.
- Buyurgan, S. & L. Mercin (2005). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*. Özsoy, V. (Eds.). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Aktekin, S. (2008). Müze uzmanlarının okulların eğitim amaçlı müze ziyaretlerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9 (2), 103-111.
- Atagök, T. (1997). Müzecilik, *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopidisi*, C. 2, İstanbul: Yem Yayın, 1320-1325.
- BIFA [The Barber Institute of Fine Arts] (2013a). [Available online at: <http://barber.org.uk/the-collections/>], Erişim tarihi: 22.09.2013.
- BIFA [The Barber Institute of Fine Arts] (2013b). [Available online at: <http://barber.org.uk/patrons/>], Erişim tarihi: 29.12.2013.
- BIFA [The Barber Institute of Fine Arts] (2013c). [Available online at: <http://barber.org.uk/barber-wins-prestigious-national-award-forexcellence/>], Erişim tarihi: 29.12.2013.
- BIFA [The Barber Institute of Fine Arts] (2012). [Available online at: <http://barber.org.uk/contemporary-responses-to-portrait-collections/>], Erişim tarihi: 22.11.2012.
- BUBIFA [Birmingham University The Barber Institute of Fine Arts] (1995): Kurum koleksiyon sergi program broşürleri.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA.
- Demir, O. Ö. (2009). Nitel araştırma yöntemleri. K. Böke (Der.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (s.3-30). İstanbul: Alfa Yayınları.

- Demircioğlu, İ. H. (2005). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erbay, F. (2009). *Müze yönetimini kurumsallaştırma çabası (1984-2009)*. İstanbul: Mimarlık Vakfı Enstitüsü.
- Hooper Greenhill, E. (1999). *Müze ve galeri eğitimi*, Çev: Meltem Ö. Evren ve Emine G. Kapçı (Yayına Hazırlayan: Bekir Onur), no.4, Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Gögebakan Y. (2012). Müzelerin eğitim-öğretim içerisindeki önemi ve Türk eğitim sisteminde kullanılmalarının tarihsel gelişimi, Proceedings of the 1st Cyprus International Congress of Education Research Full Text Book, 06-09 December, Kyrenia North Cyprus, 34-51.
- Günay, B. (2012). Museum concept from past to present and importance of museums as centers of art education, *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 55, 1250-1258.
- Kuroğlu Maccario, N. (2002). Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanımı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 275-285.
- Onur, B. (1999). *Sunuş*, 6 Hooper-Greenhill, E. (1999). Müze ve galeri eğitimi. Çev: Meltem Öge Evren. Emine Gül Kapçı, no.4, Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 5-10.
- Önder, A., Abacı, O. & Kamaraj, I. (2009). Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı projesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 104-117.
- Pekgözlü Karkuş, D. (2012). Müzelerde uygulanabilecek müze eğitim etkinlikleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 2(1), 131-138.
- Seidel, S. & Hudson, K. (1999). *Müze eğitimi ve kültürel kimlik*. Çev: Bahri Ata (Yayına Hazırlayan: Bekir Onur), no.1 Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müze Eğitimi Anabilim Dalı Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.